



DC-001-001448

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) (CBCS) Examination

April / May - 2015

Economics : Paper - X

(Demography - II) (New Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001448

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) દરેક પ્રશ્નના જવાબ મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ લખવાના રહેશે.
(૨) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1 બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો :

20

- (1) વસ્તીનીતિ 2000માં કોનો સમાવેશ થાય છે ?
(A) બાળમૃત્યુ દર નીચો લાવવો (B) લગ્ન નોંધણી
(C) ગર્ભધારણ નોંધણી (D) બધા જ
- (2) પ્રતિ એક હજારની વસ્તીએ વર્ષ દરમિયાન મૃત્યુ પામનાર વ્યક્તિઓની સંખ્યા એટલે ?
(A) જન્મ દર (B) મૃત્યુ દર
(C) વસ્તી દર (D) બધા જ
- (3) પ્રતિ એક હજારની વસ્તીએ વર્ષ દરમિયાન જન્મેલા જીવિત બાળકોની સંખ્યા એટલે ?
(A) જન્મ દર (B) મૃત્યુદર
(C) બંને (D) એક પણ નહીં
- (4) નવી વસ્તીનીતિનો અમલ ક્યારે થયો ?
(A) 2000 (B) 2005
(C) 2010 (D) એક પણ નહીં

- (5) વસ્તીના અંદાજો માટેનો પ્રકાર કયો છે ?
 (A) આંતરિક ગણતરી (B) ભૂતકાલીન ગણતરી
 (C) ભાવિ ગણતરી (D) બધા જ
- (6) વસ્તીના આલેખનની ગાણિતીક વિધિ કઈ છે ?
 (A) અંકગણિતીય વિધિ (B) ગુણોત્તર વિધિ
 (C) બિન્દુ રેખા પદ્ધતિ (D) બધા જ
- (7) વસ્તીવૃદ્ધિનાં આલેખનનો પ્રકાર કયો છે ?
 (A) ઉચ્ચ (B) મધ્યમ
 (C) નિમ્ન (D) બધા જ
- (8) કુંટુંબમાં નવા જન્મનાર બાળકોની સંખ્યા નિયંત્રીત કરવી એટલે ?
 (A) કુંટુંબ નિયોજન (B) કુંટુંબનું કદ
 (C) બંને (D) એક પણ નહીં
- (9) પ્રતિ ચોરસ કિલોમીટરમાં વસવાટ કરતી જનસંખ્યા એટલે ?
 (A) વસ્તીનું કદ (B) વસવાટ
 (C) વસ્તી ગીચતા (D) બધા જ
- (10) કુંટુંબ કલ્યાણ કાર્યક્રમમાં કોનો સમાવેશ કરી શકાય ?
 (A) યૌન શિક્ષણ (B) નસબંધી
 (C) બંને (D) એક પણ નહીં
- (11) કુંટુંબ નિયોજનનું નવું નામ -
 (A) કુંટુંબ કલ્યાણ (B) કુંટુંબનું કદ
 (C) બંને (D) એક પણ નહીં
- (12) નવી વસ્તીનીતિ પર દેખરેખ રાખવા કોની રચના કરવામાં આવી ?
 (A) રાષ્ટ્રીય જનસંખ્યા આયોગ (B) જનસંખ્યા નિયમન આયોગ
 (C) બંને (D) એક પણ નહીં
- (13) ભારતમાં ગરીબીનું એક મુખ્ય કારણ -
 (A) વસ્તીવૃદ્ધિ (B) બેકારી
 (C) બંને (D) એક પણ નહીં

- (14) જનસંખ્યાનાં અંદાજો કેવી અર્થવ્યવસ્થામાં થઈ શકે ?
 (A) અસ્થિર (B) સ્થિર
 (C) બંને (D) એક પણ નહીં
- (15) વસ્તીના ભાવિ અંદાજો માટે ઉપયોગી...
 (A) જન્મ દર (B) મૃત્યુ દર
 (C) બંને (D) એક પણ નહીં
- (16) ગુજરાતનાં કયા શહેરમાં સૌથી વધુ વસ્તી છે ?
 (A) અમદાવાદ (B) ગાંધીનગર
 (C) વડોદરા (D) ભૂજ
- (17) સૌરાષ્ટ્રના કયા શહેરમાં સૌથી વધુ વસ્તી છે ?
 (A) ભાવનગર (B) જામનગર
 (C) રાજકોટ (D) જૂનાગઢ
- (18) ભારતમાં કુંટુંબ કલ્યાણ કાર્યક્રમની મર્યાદા કઈ છે ?
 (A) અલ્પ શિક્ષણ (B) ગ્રામીણ વસ્તી
 (C) સામાજિક માળખું (D) બધા જ
- (19) ગુજરાતમાં શહેરી વસ્તીની કઈ સમસ્યા છે ?
 (A) ટ્રાફિક (B) વસ્તીગીચતા
 (C) અપૂરતી ગટરવ્યવસ્થા (D) બધા જ
- (20) વસ્તીનીતિના ઉદ્દેશમાં કોનો સમાવેશ કરી શકાય ?
 (A) વસ્તીવૃદ્ધિનો દર ઘટાડવો (B) મૃત્યુ દર ઘટાડવો
 (C) કુંટુંબ કલ્યાણ (D) બધા જ

2 સ્થિર વસ્તીનો ખ્યાલ સમજાવી તેના લાભાલાભની ચર્ચા કરો. 10

અથવા

2 ભારતમાં કુંટુંબના માળખામાં આવેલ ફેરફારો સમજાવી વૃદ્ધાવસ્થાની સલામતીની ચર્ચા કરો. 10

3 વસ્તીનીતિ એટલે શું ? તેના હેતુઓ અને મહત્ત્વ જણાવો. 10

અથવા

3 રાષ્ટ્રીય વસ્તીનીતિની સવિસ્તર ચર્ચા કરો. 10

4 (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે એક) 8

(1) ભારતમાં વસ્તીનીતિનું મૂલ્યાંકન

(2) કુંટુંબ નિયોજન

(બ) ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે એક) 8

(1) વસ્તી અને પર્યાવરણ

(2) આરોગ્ય, ગરીબી અને પર્યાવરણ

5 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : (ગમે તે બે) 14

(1) નવી વસ્તીનીતિની ચર્ચા કરો.

(2) ગુજરાતમાં શહેરી વસ્તીનું વિશ્લેષણ કરો.

(3) કુંટુંબ કલ્યાણ કાર્યક્રમની મર્યાદા જણાવો.

(4) જન્મ દર અને મૃત્યુ દર એટલે શું ? ઊંચા જન્મ દરનાં કારણો જણાવો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Write answer of all questions in main answer sheet.
(2) Figure to the right side indicate full marks of the questions.

1 Multiple choice questions : 20

- (1) Which of the following include in population policy ?
(A) Decrease birth mortality rate
(B) Marriage Registration
(C) Maternity Registration
(D) All
- (2) Death of persons per 1000 population in a year is known as :
(A) birth rate (B) death rate
(C) population rate (D) all
- (3) Birth of children per 1000 population in a year is known as :
(A) birth rate (B) death rate
(C) both (D) none of above
- (4) New population policy started in year.
(A) 2000 (B) 2005
(C) 2010 (D) none of these
- (5) Which of the following types of projection :
(A) inter census (B) post census
(C) future projection (D) all of the above

- (6) Which of the following is mathematical method of population projection ?
- (A) Arithmetic projection
 - (B) Geometrical projection
 - (C) Graphic method
 - (D) All
- (7) Which of the following is scope of population projection.
- (A) High projection (B) Medium projection
 - (C) Low projection (D) All
- (8) The control of new child born in family knows as
- (A) Family planning (B) Size of family
 - (C) Both (D) None of these
- (9) The population lives in per square kms is knows as
- (A) Size of family (B) Resident
 - (C) Density of population (D) All of above
- (10) Which is the following programme is include in family welfare ?
- (A) sex education (B) sterilization
 - (C) both (D) none of the above
- (11) Which of the following is new name of Family Planning ?
- (A) Family welfare (B) Size of family
 - (C) Both (D) None of the above
- (12) Which of the following is established for observation of new population policy ?
- (A) national population commission
 - (B) population control commission
 - (C) both
 - (D) none of the above

- (13) The main reason for poverty in India is -
(A) increase of population
(B) unemployment
(C) both
(D) none of these
- (14) Which economic system has possible of population projection ?
(A) Variable (B) Stable
(C) Both (D) None
- (15) Which of the following useful for future projection of population ?
(A) birth rate (B) death rate
(C) both (D) none of these
- (16) Which of the following city has maximum population in Gujarat ?
(A) Ahmedabad (B) Gandhinagar
(C) Baroda (D) Bhuj
- (17) Which of the following city has maximum population in Saurashtra ?
(A) Bhavnagar (B) Jamnagar
(C) Rajkot (D) Junagadh
- (18) Which of the limitation of family welfare programme.
(A) Lack of education (B) Rural population
(C) Structure of society (D) All
- (19) Which of the following problems in Urban Area of Gujarat :
(A) Traffic problems
(B) Density of population
(C) Not enough drainage system
(D) All
- (20) Which of the following objective of population policy :
(A) Decrease in rate of population
(B) Decrease in death rate
(C) Family welfare
(D) All

2 Explain the stable population and its advantages and disadvantages. **10**

OR

2 Explain the changes in family structure and old age security. **10**

3 What is population policy ? State its objectives and importance. **10**

OR

3 Discuss the national population policy in detail. **10**

4 (A) Write short note : (Any **one**) **8**
(1) Evaluation of population policy in India
(2) Family planning

(B) Write short note : (Any **one**) **8**
(1) Population and environment
(2) Health, poverty and environment

5 Write short answers : (Any **two**) **14**
(1) Discuss the new population policy.
(2) Explain the analysis of urban population in Gujarat.
(3) State the Limitation of Family Welfare Programme.
(4) What is birth rate and death rate ? Explain the causes of high birth rate.